

15-11-2021

Evalueringsrapport

ULF-tolke

Foto: fra ULF-Landsmøde 2019

”Historien har vist, at de store gode kvalitetsudviklinger på handicapområdet har det til fælles, at de har et ekstremt borgerfokus. ULF er en helt central samarbejdspartner, når vi skal udvikle god ny velfærd ... og ingen kan erstatte eller tillære de dybe og skarpe indsigter som udviklingshæmmede selv/ULF kan bidrage med” (Citat af Kirsten Bundgaard, hentet i projektbeskrivelse *ULF-tolke* (2019, s. 1))

Udarbejdet af Ph.d., lektor Tove Stenderup, VIA

Indhold

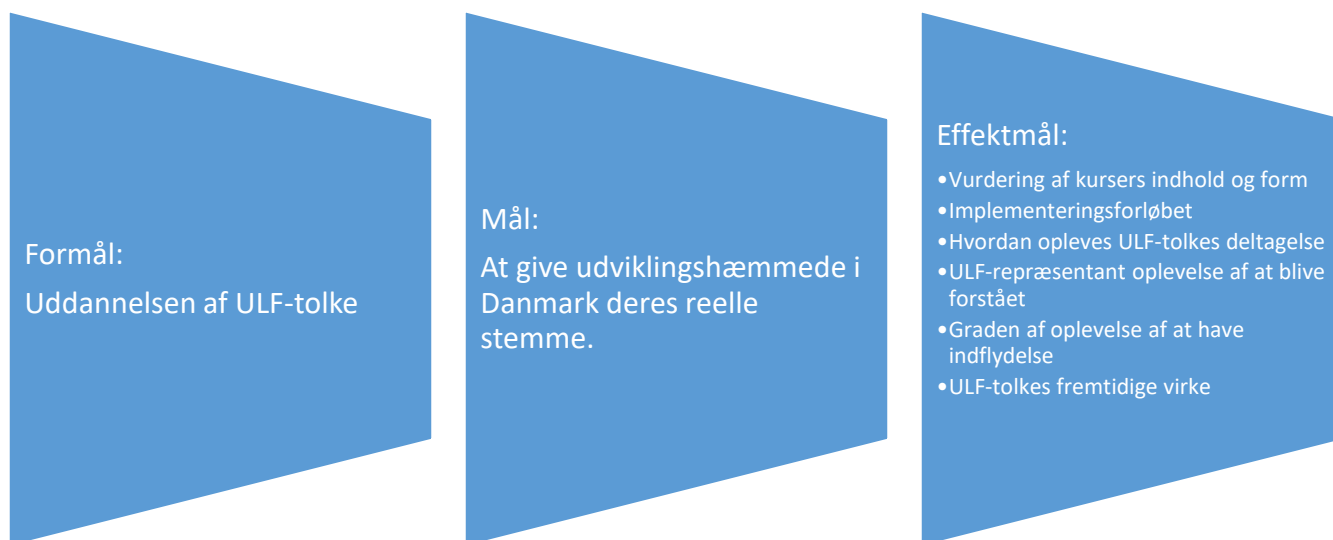
1. Indledning.....	3
2. Foreningen ULF som organisation.....	4
3. Projektbeskrivelse - ULF-tolke	5
3.1 Projektets formål	5
3.2 Projektets mål – uddannelse af ULF-tolke	6
3.3 Projektets effektmål i forhold til foreningen ULF.....	7
4. Medvirkende, informanter og dataindsamling:.....	8
4.1 Definerings af medvirkende:.....	8
4.2 Data	8
4.2.1 Illustration af forløbets indsamling af viden.....	9
5. Pejlemærker og justeringer.....	10
5.1 Processtøtte.....	10
5.1.1 Covid19 og Corona – justering af tidsplan.....	10
5.1.2 Justering af undervisningsmateriale	10
6. Analyse og vurdering.....	11
6.1 Undervisningsmateriale til uddannelse af ULF-tolke.....	11
6.1.1 Vurdering.....	12
6.2 Opgørelsen over antal deltagere	12
6.2.1 Vurdering.....	12
6.3 Effektmål	12
6.3.1 Evalueringsark.....	12
6.3.2 Vurdering.....	13
6.4 Projektleders logbogsnotater	13
6.4.1. Vurdering.....	14
6.5 Interview – Projektleder	14
6.6. Interview – ULF-tolk.....	15
6.7 Interview – ULF-medlem	15
6.8 Fokusgruppeinterview – Følgegruppen.....	16
6.9 Sammenfatning - De fire interview	17
7. Afrunding og anbefalinger.....	18
8. Referenceliste	20
9. Bilag	21
Bilag 1: Evalueringsark.....	21

Bilag 2: Undervisningsforløb af kredstolke / manual:.....	22
Bilag 3 Interviewguide	23
Bilag 3a.....	23
Bilag 3b	23
Bilag 3c.....	23

1. Indledning

Nærværende er evalueringsrapport af projektet *ULF-tolke* (ULF, 2019). Gennem rapporten beskriver jeg min funktion som 'evaluator'. Opdragsgiver er Udviklingshæmmedes Landsforbund, der fremadrettet beskrives foreningen ULF. Evaluator har i samarbejde med foreningen ULF' aktivitets – og projektchef, Joan Riis, foreningens ULF' økonomichef, Jane Jensen og projektleder for *ULF-tolke*, Martin Vilster, fulgt gennemførelsen. *ULF-tolke* er beskrevet til en varighed på i alt 12 måneder.

Gennem projektets forskellige tiltag og faser, er der samlet praksisviden i relation til projektets formål, som er "at give udviklingshæmmede i Danmark deres egen reelle stemme" (ULF, 2019, s. 2). Metoden til dette har været at uddanne min. 10 ULF-tolke, der kan være med til at yde kommunikationsstøtte, således at mennesker med kommunikationshandicap får øget mulighed for at blive hørt, får øget grundlag til at træffe beslutninger om vilkår i eget liv, der således kan være med til at fremme trivsel, selvstændighed, aktivt medborgerskab mv. hos mennesker med udviklingshæmning. Nedenfor ses en illustration (figur 1) over projektets formål, mål og effektmål:

Figur 1.

Nærværende evalueringsrapport indeholder forskellige typer af data:

- 1) beskrivelse af foreningen ULF
- 2) *ULF-tolke*. Projektets formål, mål og effektmål, jf. projektbeskrivelsen
- 3) optælling af antal deltagere i forløbet (kvantitative data)
- 4) beskrivelse af det udviklede undervisningsmateriale (kvalitative data)
- 5) opmærksomhedsområder fra projektleders logbog (kvalitative data)
- 6) referat af interviews (kvalitative data)

Rapportens afsnit 6 – Analyse og vurdering - indeholder data fra punkterne 3-6, hvor de præsenteres, analyseres og vurderes hver for sig. Det samlede datamateriale danner grundlag for evaluators vurdering af projektførelses gennemførelse, og afsluttes med afrunding og anbefalinger.

2. Foreningen ULF som organisation

ULF er en forkortelse af Udviklingshæmmedes landsforbund. ULF er en landsdækkende forening af og for borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. På hjemmesiden for ULF beskrives målgruppen som mennesker med udviklingshæmning. Foreningen ULF har cirka 4.000 medlemmer, herunder 244 værksteder og foreninger, og medlemmerne er organiseret i 20 lokalkredse (www.ulf.dk, 2021).

Foreningen ULF har forestået en række af aktiviteter, foredrag og kurser, projekter samt udgiver publikationer, der alle har til hensigt i videst muligt omfang at tilgodese og støtte, at mennesker med udviklingshæmning kan finde råd og vejledning hos andre med udviklingshæmning og dermed støtte hinanden. Dermed er foreningen ULF med til at støtte videndeling mellem mennesker med udviklingshæmning. På hjemmesiden skriver foreningen ULF bl.a.:

”ULF arbejder politisk for udviklingshæmmedes selv- og medbestemmelse. Det gør vi ved at støtte udviklingshæmmede /andre med særlige behov i selv at tage ansvar og stille krav.” (<http://www.ulf.dk/ulf/>)¹

Foreningen ULF bliver inviteret med i forskellige sammenhænge, eksempelvis i forbindelse med ministerielle og kommunale høringssvar og forskellige dialogfora indenfor temaer som uddannelse, beskæftigelse, transport, frivilligt arbejde, folkemøder mv.

Ud over foreningen ULF er der forretningen ULF, som ved hjælp af konsulentbistand og fagpersoner har ansvaret for den økonomiske del af de aktiviteter, foreningen ULF har ansvar for.

Foreningen ULF - med støtte fra forretningen ULF - har med stor succes gennem mere end 20 år med økonomisk støtte fra fondsmidler eller statens SATS-puljemidler gennemført en lang række af projekter og kurser. Hovedformålet med de gennemførte projekter har været at give oplysning samt formidle rettigheder og muligheder for mennesker med udviklingshæmning. Eksempler på projekter er:

- Udlån af babysimulatorer til mennesker med udviklingshæmning, der overvejer at få børn
- Seksualrådgivning til mennesker med udviklingshæmning
- Mennesker med udviklingshæmning og adgang til demokratiske processer særligt vedrørende rettigheder i relation til selv- og medbestemmelse
- Mine egne penge
-

Nærværende projekt *ULF-tolke* vurderes til at indgå som et naturligt tiltag i forlængelse af tidligere aktiviteter.

¹ Hentet 15. september 2021.

3. Projektbeskrivelse - ULF-tolke

Målgruppen i *ULF-tolke* er ”Udviklingshæmmede, der er i bestyrelser, lokalkredse og som er ambassadører, der repræsenterer ULF” (2019, s. 2).

Hovedargumenter i projektansøgning og -beskrivelse i *ULF-tolke* er, at mennesker med udviklingshandicap er eksperter i eget liv og reelt skal forstå og blive forstået, når der træffes beslutninger om deres eget liv. Det giver værdighed for mennesker med udviklingshæmning, når de får samfundsrelevante oplysninger og når de kan indgå i dialog, hvor de bliver forstået. I projektbeskrivelsen formuleres det blandt andet således: ”... en følelse af værdighed at blive taget alvorligt og ikke kun blive inviteret indenfor af navn, men virkelig af gavn” (ULF, 2019, s. 2).

Et argument i projektansøgning og -beskrivelsen tager udgangspunkt i, at der er en samfundsopgavelogik i forhold til offentlig økonomisk støtte til tolke og tolkning inden for andre handicappede med kommunikationsvanskeligheder, eksempelvis syns- og hørehandicap. Denne samfundsopgavelogik oplever ULF-medlemmer som en ulighed. En ulighed som foreningen ULF desværre ikke tidligere har haft held til at trænge igennem med. Foreningen ULF vil derfor arbejde for, at *ULF-tolke* kan være med til at ændre lovgivning, således at det vil være muligt at opnå offentlig økonomisk støtte til tolkning for mennesker med et udviklingshandicap.

Det første trin er, at foreningen ULF gennem kursusforløb uddanner 10 ULF-tolke. ULF-tolkene skal rekrutteres hos frivillige, der ikke har et udviklingshandicap. ULF-tolkene skal medvirke sammen med ULF-medlemmer i lokalkredsens bestyrelser². Følgende jobbeskrivelse for en ULF-tolk er hentet fra projektbeskrivelsen: ”ULF-tolke oversætter dagsordner, rapporter, bilag, lovstof og andet relevant i forbindelser med møder til ULF-sprog” (ULF, 2019, s. 3). I projektansøgningen beskrives det, at med den rigtig støtte vil nogle medlemmer af foreningen ULF også kunne sidde med i fora, ikke kun i bestyrelser i lokalkredse, men på sigt også på nationalt niveau og dermed tale på ULF medlemmernes vegne. Således skønnes det, at mennesker med udviklingshæmning i højere grad er med til at træffe beslutninger om eget liv. Projektet beskrives som et ”... pionerprojekt, da ingen tidligere har kunnet være sikker på, at det er de udviklingshæmmedes egne ønsker, holdninger og viden, der tales frem i de sammenhænge, hvor ULF indgår” (Ulf, 2019, s. 2).

Undervisningsmaterialet skal udvikles med elementer, der kan bidrage til, at en ULF-tolk bliver indført i, hvordan man kan forstå ULF-medlemmers sprog, værdier mv. Derudover skal undervisningsmaterialet indeholde oplysninger om, hvordan sociale aktiviteter kan planlægges hensigtsmæssigt, idet det også er projektets intention, at uddannelse af ULF-tolke vil kunne give ”lokalkredse et løft og engagement ... at flere udviklingshæmmede vil blive aktive og flere aktiviteter vil blive sat i værk” (Ulf, 2019, s. 3). Det forudses således, at flere udviklingshæmmede bliver bedre til at involvere sig aktivt i civilsamfundet.

3.1 Projektets formål

”Formålet er at give udviklingshandicappede i Danmark deres egen reelle stemme” (ULF, 2019, s. 2).

² I lokalkredsens bestyrelser er bestyrelsesmedlemmerne udelukkende mennesker med udviklingshæmning.

3.2 Projektets mål – uddannelse af ULF-tolke

Et mål er at udvikle et kursusprogram til uddannelse af ULF-tolke (se afsnit 3.1). ULF-tolke er frivillige fra civilsamfundet og hentes bredt fra arbejdsstyrken eller blandt studerende. Der skal udvikles en undervisningsmanual og undervisningsmateriale, som skal bruges under et 2-dages kursusforløb. Undervisningsformen på kursusdagene er beskrevet som veksling mellem oplæg og rollespil (ULF, 2019). Indholdet og temaer på kursusforløbet er:

- ULF mærkesager, holdninger og synspunkter
- Bestyrelsesarbejde i ULF nationalt og på lokalplan
- Eksempler på mødeforløb, høringsproces, handicapråds arbejder, osv.
- Hvordan lærer og forstår udviklingshæmmede? Det særlige ULF-sprog
- At spørge ind til om tekst og oplæg er forstået
- At forstå udviklingshæmmedes reaktioner og agere korrekt
- Forventningsafstemning som frivillig ULF-tolk

Målet er, at der skal uddannes mindst 10 ULF-tolke, som rekrutteres fra hele landet. En ULF-tolks kvalifikation er uafhængighed i tolkningen og dermed er ULF-tolkens fornemmeste opgave at ”sikre objektiv og upartisk støtte, således at det er ULF-medlemmernes holdning og synspunkter, der kommer frem” (ULF, 2019, s. 3). Nogleområder i kommunikativ støtte er eksempelvis beskrevet som:

- Uafhængighed i tolkning, og dermed sikring af objektiv og upartisk støtte (er afgørende)
- Oversættelse af relevant skriftligt materiale (lovstof, rapporter mv.) i forbindelse med mødefora – kan ske ved, at ULF-tolke gennemgår et mødes indhold og gentagne gange spørger ind til om ULF repræsentanten har brug for mere forklaring af fremmedord og juridiske sætninger
- Foreningen ULF’ holdning kan komme med i forskellige mødefora sammen med en ULF-repræsentant og dermed bidrage til dialog om, hvad foreningen ULF kan og skal bidrage med
- Ønske om et tilbageløb fra ULF-repræsentanters deltagelse i mødefora både som formidling og forankring i foreningen ULF

Udover, at ULF-tolken skal støtte ULF repræsentanten ved at spørge aktivt ind til om tekst og oplæg er forstået, er der også fokus på, at ULF-tolke skal søge at forstå ULF repræsentantens reaktioner og på den baggrund søge at agere korrekt i de enkelte situationer.

Foto: Fra bestyrelseskursus 2018.

3.3 Projektets effektmål i forhold til foreningen ULF

Foreningen ULF ønsker svar på (i parentes hvor får vi svarene fra) (ULF, 2019, s. 5):

	Hvor får vi svarene fra:
Kursets indhold og form – var det engagerende, gav det tilstrækkelig viden?	Evalueringsark (afsnit 6.3.1 og bilag 1)
Succeser og barrierer i implementeringsforløbet - betydning dialogen og beslutningsprocessen og beslutningerne/resultater. Hvordan oplever mødedeltagerne ULF-tolkens deltagelse?	Projektleders logbogsnotater. Fokusgruppeinterview af ULF-tolke, ULF-medlemmer og følgegruppen
ULF-repræsentanternes oplevelse af at blive forstået.	Fokusgruppeinterview ULF-medlemmer og følgegruppen
Lokalkredsens udvikling	Foreningen ULF (projektleder) og fokusgruppe-interview ULF-medlemmer
ULF-tolkenes fremtidige virke. Udviklingsperspektiver	Interview af projektleder, ULF-tolke samt ULF-medlemmer + vurdering og anbefalinger fra evaluator

Oversigt 1.

4. Medvirkende, informanter og dataindsamling:

I dette afsnit er en definering af medvirkende, informanter, datakilder og præsentation af designforløb.

4.1 Definering af medvirkende:

I projektbeskrivelsen og selve projektet deltager og omtales forskellige målgrupper – her ses en oversigt:

ULF-tolk	Er deltagere i kursusforløbet. Dette er frivillige, der ikke er mennesker med udviklingshæmning, men som har interesse i at støtte det arbejde ULF-foreningen udfører for at støtte mennesker med udviklingshæmning. ULF-tolke fremstår ind i mellem beskrevet som deltagere – hvilket gør de to ord som synonymmer.
Projektledere	Er de ansatte i foreningen ULF og forretningen ULF, der har det overordnede ansvar for projektets gennemførelse.
Underviser	Er den ansvarlige for at gennemføre undervisningen i ULF-tolke kurser – identisk med projektleder.
Foreningen ULF	er den forening, hvor mennesker med udviklingshæmning er medlem = ULF-medlemmer (afsnit 2). Foreningen ULF omtales i nogle tilfælde som hovedkontoret. I cirka 20 kommuner har ULF-medlemmer oprettet lokalkredse.
ULF-repræsentant / ULF-medlem	Er de af ULF-medlemmerne, der ønsker at være repræsentant i forskellige typer af fora. Og altså målgruppen, der støttes af ULF-tolken.

Oversigt 2.

4.2 Data

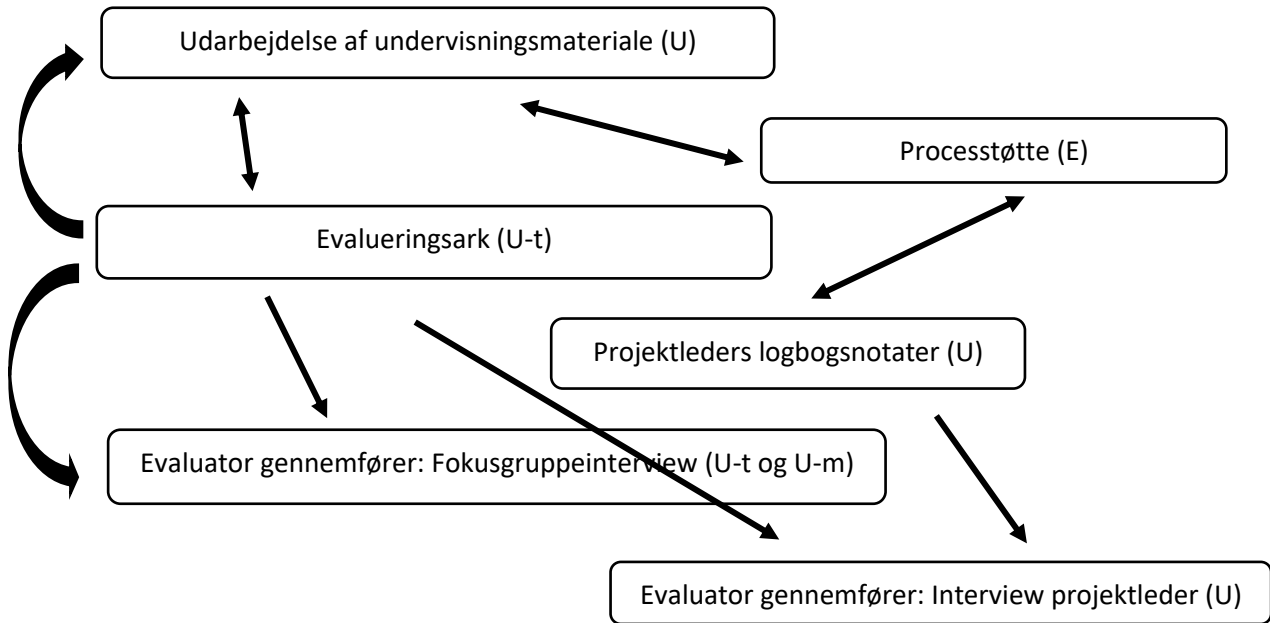
Udvælgelse af hvilke af de beskrevne effektmål, der indgår som evalueringsområder, samt analyse og fremskrivning af data fra logbøger mv. er foregået i samarbejde mellem evaluator og projektleder. Datamateriale ses i oversigt 3, og består således af:

Evalueringsark til ULF-tolke på kursusforløb	Ved afslutning af ULF-tolkekurser er der udleveret evalueringsark, som ULF-tolkene udfylder (bilag 1).
Projektleders logbog	For hvert undervisningsforløb udfylder projektleder logbog. Her noteres opgaver, deltagere, metoder og resultater
Interview	Interview af projektleder (på baggrund af evalueringsark og logbog).
Fokusgruppeinterview	Centrale områder/elementer i besvarelserne fra evalueringsskemaer indgår i fokusgruppeinterview, hvor ULF-tolke og repræsentanter fra foreningen ULF (ULF-medlemmer) -herunder repræsentanter fra følgegruppen - deltager. Gennemføres af evaluator og centrale opmærksomhedsområder og pointer indgår i den samlede evalueringsrapport.

Oversigt 3.

4.2.1 Illustration af forløbets indsamling af viden

Afslutningsvis en illustration af, hvordan forløbet i tid og deltagende informanter har indflydelse på indhold og evaluering. Resultatet, som er denne evalueringsrapport og dermed evaluators analyse og vurdering af det samlede materiale, sammenfatter pointer i projektets vidensudvikling.

Figur 2

U = ULF foreningen, projektledere, U-t = ULF-tolke/deltagere, U-m = ULF-medlemmer, E = Evaluatør.

5. Pejlemærker og justeringer

Gennemførelsen af et projekt vil som oftest foregå på baggrund af emergente aspekter undervejs, hvilket også har været tilfældet i dette projekt. Nedenfor en kort beskrivelse af to aspekter, Covid19 (afsnit 5.1.1) og temaer i undervisningens indhold (afsnit 5.1.2), som har betydet afvigelser fra den oprindelige plan. Projektleders overvejelser og justeringer i forhold til rekruttering af ULF-tolke beskrives i afsnit 6.4.

5.1 Processtøtte

Undervejs er der ydet processtøtte fra evaluator i form af:

- Møder og mailkorrespondance med økonomi- og projektchef Jane Jensen
- Møder og mailkorrespondance med aktivitets- og projektleder Joan Jensen
- Møder og mailkorrespondance med projektleder og underviser Martin Vilsen
- Sparring i forhold til struktur for interview

Møder har været afholdt virtuelt over TEAMS, hvor vi har drøftet projektets formål og status i forhold til tilrettelæggelse af undervisning til kurserne (afsnit 5.1.1) og rekruttering af frivillige til ULF-tolke (afsnit 6.4). Vi har drøftet metode til indhentning af data, eksempelvis i form af udarbejdelse af det udleverede 'evalueringsark til ULF-tolke' (bilag 1), og der har været dialog og sparring i forbindelse med udformning af evaluators interviewspørgsmål til projektleder, ULF-tolke og ULF-medlemmer/følgegruppen (bilag 3 a, b og c).

5.1.1 Covid19 og Corona – justering af tidsplan

Corona-situationen med afstandskrav, forsamlingsloft mv., har nødvendiggjort betydelig justering af tidsplanen. Projektperioden blev i første omgang udsat i 3 måneder, og evalueringsrapporten blev derefter udsat med yderligere en måned - pga. sygdom hos informanter.

Covid19, og de skiftende restriktioner, dette har medført, har desuden betydet, at undervisning, møder mv. både har været afviklet som fysiske og virtuelle møder. Ikke alle deltagere (ULF-tolke) har fundet den virtuelle undervisningsform hensigtsmæssig. I oversigten over antal deltagere fremgår det således, at der har været 16 frivillige tilmeldt til kursusforløb som ULF-tolk, hvor 6 af de tilmeldte ikke har gennemført. Dette faktum har, sammen med justering af tidsplan med + tre måneder, betydet, at der ved rapportens afslutning er 4 ud af de 10 tilbageværende tilmeldte ULF-tolke, der har gennemført kursusdagene i fuldt omfang. Analyse og vurdering i nærværende er således foretaget på baggrund af de 4 besvarelser på evalueringsark (bilag 1). Det næste ULF-tolkekursus gennemføres ultimo 2021/primus 2022 – og dermed efter denne rapport er færdiggjort.

5.1.2 Justering af undervisningsmateriale

I forbindelse med projektleders refleksioner over kursusforløbene, er der iagttaget behov for tiltag og nye fokusområder i undervisningens indhold. Dette er skønnet nødvendigt, enten på vegne af ULF-tolkenes udsagn undervejs eller når projektleder har oplevet manglende elementer i det eksisterende materiale (afsnit 6.4). Et eksempel på justering er foretaget i april. Her pegede ULF-tolke på, at der var behov for indføring i at læse et regnskab. ULF-tolkes kendskab til læsning af et regnskab skal bruges, når de skal støtte ULF-repræsentanter i at få indsigt i lokalbestyrelsers økonomi.

6. Analyse og vurdering

Datamaterialerne er af forskellige typer og analyseres og vurderes hver for sig i hvert af de kommende afsnit (oversigt 1, afsnit 3.3). I afsnit 7 foretages en samlet vurdering, en afrunding samt evaluators anbefalinger.

6.1 Undervisningsmateriale til uddannelse af ULF-tolke

Det undervisningsmateriale, der er udviklet, består af:

- Undervisningsforløb af kredstolke (bilag 2) – word-dokument / Manual
- Velkomst (2020e)
- ULF Værdier og arbejde (2020d)
- ULF Sprog (2020c)
- Oplæg Jonas Kreds tolk (2020a)
- Regnskab (2020b)

Nedenfor er en kort sammenskrivning af det udviklede undervisningsmateriale. Alt undervisningsmateriale er fremstillet som PowerPoint. Materialerne er ikke vedlagt som bilag, men kan rekvireres hos foreningen ULF, hvis dette ønskes.

Undervisningsforløbet af kredstolke (bilag 2) er en samlet oversigt over: emne, hvem er med, beskrivelse og materiale. Dokumentet giver et godt indblik i, med hvilken progression undervisningen på kursusforløbet er tilrettelagt. Her beskrives kursusdagens forløb, rækkefølgen af emner ligesom det fremgår, hvor lang tid, det forventes, der skal afsættes til de enkelte emner.

Velkomst (2020e) indeholder faktuelle oplysninger og et overblik over de valgte 'dilemma diskussioner' og 'opgaver' indenfor de tre temaer, værdier, sprog og indbydelse/mødereferat.

ULF Værdier og arbejde (2020d) Undervisningen tager udgangspunkt i temaet uafhængighed med fokus på, hvad uafhængighed betyder, af hvem man er uafhængig, og hvordan uafhængighed kan sikres. Hovedkontorets³ rolle i forhold til at ULF-tolke kan tage kontakt hertil, og en formidling af hovedkontorets (ULF foreningens) værdigrundlag, der beskrives gennem systematisk arbejdsform, rummelighed og plads til forskellighed. Undervisningen afsluttes med en 'dilemma diskussion' og en opgave.

ULF Sprog (2020c) En indføring i hvad ULF-sprog er, eksempelvis at det skal være simpel sprogbrug og uden brug af fremmedord. Der blandt andet fokus på letlæseligt vs. let forståeligt og det visuelle vs. af det talte. Undervisningen har to overordnede spørgsmål; hvordan og hvorfor. Undervisningen afsluttes med en 'dilemma diskussion' og en opgave.

Oplæg Jonas Kreds tolk (2020a) Rettet mod de frivillige ULF-tolke, der skal videregive organisering af: a) aktiviteter og b) skrive referater.

Vedr. a): I udarbejdelse af en indbydelse til en aktivitet, er der en gennemgang af de oplysninger, som skønnes nødvendige at have med, for at der kan udarbejdes en hensigtsmæssig indbydelse til en aktivitet. Det kan eksempelvis være: tider, sted, pris og hvem man kan henvende sig til. Der vises et eksempel på invitation og efterfølgende praktiske oplysninger. Desuden er der et opdrag til, hvilke

³ Som er placeret på Dæmningen i Vejle.

oplysninger ULF hovedkontor gerne vil have, så ULF hovedkontoret ved hvem, der skal inviteres og hvem, der har ansvar mv. for aktiviteten. Undervisningsmaterialet præsenterer eksemplariske eksempler.

Vedr. b): Undervisningen præsenterer et eksempel på mødeindkaldelse til bestyrelsesmøde inklusiv en fiktiv dagsorden. Undervisningen præsenterer en skabelon/ide til, hvordan der i kort skriveform kan tages referat – materialet efterfølges med en opgavebeskrivelse.

Regnskab (2020b) er udviklet på baggrund af ønske fra de frivillige deltagere. Indledningsvis er der 'lav-praktiske' råd, der handler om overordnede opmærksomhedspunkter og 'regler' indenfor regnskab. Herefter en indføring i regnskabsmæssige begreber og organisering af et regnskab.

6.1.1 Vurdering

Undervisningens tilrettelæggelse – gennem dialog, praksisnære eksempler, rollespil og drøftelse af praksisnære (konstruerede) dilemmaer, diskussioner og opgaver - sikrer, at der er gode muligheder for at ULF-tolkene kan stille spørgsmål både undervejs og efterfølgende. Undervisningsmaterialet rummer afslutningsvis gode råd, eksempelvis kan nævnes opmærksomhed på, at der er "forskel på letlæseligt og let forståeligt" (2020c) og at ULF-tolken i samarbejde med ULF-medlemmer tilstræber "søg først at forstå, dernæst at blive forstået" (2020a). Andre opfordringer til ULF-tolke er, at tolkene skal bestræbe sig på, at give opgaver fra sig, at mennesker med udviklingshæmning er voksne mennesker og sidst men ikke mindst "at det skal være sjovt" (2020a).

Det er evaluators vurdering, at det udarbejdede materiale sammen med dilemmadiskussionerne og opgaver i kursusforløbet beskæftiger sig med de områder, der er beskrevet i projektets formål, nemlig ULF mærkesager, holdninger og synspunkter, bestyrelsesarbejde i ULF herunder eksempler på mødeforløb, høringsproces, handicaprådets arbejder og det særlige ULF-sprog. Og dermed vurderes det, at målet for udvikling af relevant undervisningsmaterialer er nået.

6.2 Opgørelsen over antal deltagere

16 tilmeldte ULF-tolke

6 er stoppet (se 5.1.2).

10 gennemført (skønnes), heraf 4 færdige på nuværende tidspunkt, resten færdiggøres ultimo 2021/primo 2022 (se 5.1.2).

6.2.1 Vurdering

Der er tilkendegivelser (og navne) fra 6 deltagere som ULF-tolke, der endnu ikke har gennemført kursusforløb. Målet, som var at uddanne 10 ULF-tolke, vurderes at være nået.

6.3 Effektmål

6.3.1 Evalueringsark

Evalueringsarket er udviklet af projektleder i samarbejde med foreningen ULF (bilag 1). Evalueringsarkets form har været anvendt i forbindelse med andre projektet. Evalueringsarket udfyldes elektronisk af deltagerne på kursusforløbet.

Der er indkommet 4 besvarelse til evaluering af undervisningen (100% besvarelse, jf. afsnit 6.2).

Hvad synes du om undervisningsdagen?	God: 3. Meget god: 1
Hvad kunne gøres bedre?	Intet kunne være bedre: 3. Det varede for længe: 1.
Her kan du skrive, hvis du gerne vil uddybe noget	"Der var ikke så meget nyt": 2
Hvis undervisningen blev delt op i tre (altså en undervisningsgang per emne) i stedet, tror du så det ville være bedre?	Nej: 3 Måske: 1
Føler du dig klædt godt nok på til at hjælpe din kreds?	Ja: 4
Her kan du skrive hvorfor du ikke føler dig klar til at arbejde sammen med kredsen	Ingen kommentarer

Figur 3.

6.3.2 Vurdering

På baggrund af de indkomne besvarelser vurderes det, at ULF-tolkene er tilfredse med undervisningsmaterialet og at undervisningsforløbet har været tilfredsstillende. En enkelt kursUSDeltager kommenterer på kursusforløbets varighed. Ingen af de fire ULF-tolke beskriver områder, de ikke føler sig klar til at varetage. Dermed kan det konkluderes, at målet er nået.

6.4 Projektleders logbogsnotater

På baggrund af planlægningsmøder, møder med følgegruppe/styregruppe, dialog om flow i rekruttering og erfaringer i undervisningsrummet har projektleder udarbejdet logbogsnotater / referater af møder afholdt undervejs. Logbogsnotaterne vedlægges ikke rapporten, men kan rekvireres hos foreningen ULF. Nedenfor er evaluators referat og konklusioner af de gennemlæste materialer

Det aftales, at rekruttering skal ske via kontakt til kommuner, via annoncere på frivilligjob.dk og ved at de lokale kommuner er behjælpelige med at skabe kontakt til frivilligcentre lokalt i hele landet.

Noget af det, der trækkes frem, og som har projektleder og foreningen ULF's opmærksomhed, er forløbet omkring rekruttering af frivillige til at melde sig som ULF-tolk. Rekruttering er søgt som beskrevet ovenfor og sket gennem kontakt til kommuner (hvori der findes lokalkredse (red.)) og med jobopslag på frivillig.dk. I logbogen fremgår det, at drøftelser om projektets hovedinteresser, nemlig, at der ønskes rekruttering af ULF-tolke, der ikke har "personlig interesse, økonomisk eller arbejdsmæssig interesse"⁴ til specifikke ULF-medlemmer, tages alvorligt. Dette ønske er italesat gennem hele projektforløbet med opmærksomhed på vigtigheder af den neutrale forbindelse mellem en ULF-tolk og ULF-medlemmer. Da det viste sig at være svært at rekruttere frivillige, foreslås det, at formænd i de enkelte lokalkredse skal inddrages for at finde ud af, om de mener, det er ok, at eksempelvis pårørende kan fungere som ULF-tolk.

På møder fylder situationen omkring Covid19-nedlukninger og restriktioner forbundet hermed i første del af 2021 en betydelig del, og det italesættes, at dette faktum også er et båndspænd i forhold til at få rekrutteret ULF-tolke. Flere, som tilmelder sig ULF-tolke, tilkendegiver overfor

⁴ Fra logbogen

projektleder, at de stopper igen netop af denne årsag. Der indgås samarbejde med organisationen ULF-ferie⁵ ⁶. Hen over sommeren, hvor Covid19-situationen og -forholdene igen ændrede sig, lykkedes det således at rekruttere de sidste frivillige, og det blev besluttet, at undervisningsforløbet færdiggøres ultimo 2021/primo 2022.

Undervejs er der oprettet en fane på ULF en hjemmeside www.ulf-tolk.dk, hvor man kan holde sig opdateret om projektet.

6.4.1. Vurdering

Logbogsnotater, sammen med evaluators samtaler med projektleder undervejs, peger på, at (samfunds-)angsten for at få Covid19 eller at smitte andre med Covid19 i flere faser har påvirket projektets gennemførelse. Rekruttering af frivillige som ULF-tolk har været vanskeligere end forventet. Et opmærksomhedspunkt i den forbindelse er, at de, der har kendskab til mennesker med udviklingshæmning og foreningen ULF, som oftest er pårørende eller uddannet/arbejder indenfor de pædagogiske fagområder, som har interesse herfor. Så intentionerne – og formålet - om at frivillige skal være 'upartiske' har været vanskelig at fastholde. Der er taget flere initiativer til at indgå samarbejder og at udbrede kendskab, både med de kommuner, hvor der er lokalkredse, og ved at oprette jobannoncer.

En viden, som foreningen ULF har fået gennem projekt *ULF-tolke* tyder således på, at mange i civilsamfundet ikke har kendskab til foreningen ULF. Et vilkår, der er kommet til spænde ben for projektets intentioner, som de er beskrevet gennem projektets mål (afsnit 3.2). Også i interviewet med projektleder peges der på overraskelse over det manglende kendskab til foreningen ULF (afsnit 6.5). I afsnit 7.1 kommer jeg ind på nogle anbefalinger til, hvordan ULF-foreningen kan udbrede kendskabet til foreningens arbejde.

6.5 Interview – Projektleder

Sammenskrevet referat af interview (spørgeguide: bilag 3a). En informant

Projektleder konkluderer, at projektet har nået de mål, der var sat, idet der fundet 10 frivillige til at være ULF-tolke (pkt. 6.2). Det har dog været en "hård kamp", idet civilsamfundets kendskab til foreningen ULF og ULF-medlemmer har været overraskende lille. Usikkerhed blandt frivillige om hvilke kompetencer og hvad ULF-medlemmer kan, har været en klar barriere ved rekrutteringsprocessen. Hovedårsagen til at projektet har ønsket 'upartiske'⁷ frivillige er, at projektledelse og følgegruppe ønsker, at den frivillige bliver i projektet uanset om et ULF-medlem stopper i en bestyrelse eller andet. Dette vurderes til i højere grad at kunne sikres, hvis der ikke er en tæt relation mellem ULF-tolk og ULF-medlem. I rekrutteringsprocessen har det været nemmere at få frivillige, når der har været en præcis aktivitetsbeskrivelse af, hvad opgaven går ud på.

Foreningen ULF har gennem dette projekt opnået viden om at

- Foreningen ULF fremadrettet bliver nødt til at finde nye måder at udbrede kendskabet til ULF

⁵ <http://www.ulf.dk/ulf-ferie-2/> - er en underorganisation under foreningen ULF.

⁶ At være frivillig i ULF-ferie er ikke aktuel i denne periode - pga. Covid19 - og derfor inviteres de frivillige her til at deltage i nærværende ULF-projekt.

⁷ Ikke familie eller tilknyttede pædagoger – se tidligere.

- Det første afklarende møde mellem en kommende ULF-tolk/frivillig skal foregå uden, at ULF-medlemmer er til stede. Her peges på, at det primært er af hensyn til, at ULF-tolken kan føle sig tryk og kan forberedes bedst muligt
- Der som udgangspunkt er flere aktiviteter i lokalkredse, hvor der en ULF-tolk/frivillig end de lokalkredse, der ikke har ULF-tolke
- I de lokalkredse, hvor der er en ULF-tolk/frivillig, tager ULF-medlemmer hurtigere initiativ til at lave læserbreve til aviser o. lign. end i de kredse, hvor der ikke er ULF-tolke, søges støtten gennem kontakt til hovedkontoret i Vejle
- Det kræver noget særligt at være ULF-tolk/frivillig, her nævnes at det særlige er at være: afventende, tålmodig og ikke udad-farende

6.6. Interview – ULF-tolk

Sammenskrevet referat af interview (spørgeguide: bilag 3b). En informant

Det er vigtigt, at det er ULF-medlemmernes holdninger og synspunkter, der bliver bragt videre til det politiske niveau. Særligt fordi der pt. er store nedskæringer generelt indenfor handicapområdet, og det opleves som om ULF-medlemmer ikke bliver hørt. En ULF-tolk skal videregive ULF-medlemmernes holdning ved at formulere utilfredshed og/eller uforståenhed som ULF-medlemmerne oplever det. LEV⁸ har forældre og pårørende til at repræsentere sig. Det har ULF ikke. Det ses som en udfordring og utilstrækkelighed, at ULF eksempelvis har svært ved at blive repræsenteret af et ULF-medlem i Handicaprådet.

Det udarbejdede undervisningsmateriale har gjort mig klogere på, hvordan ULF-medlemmer tænker og handler.

Opfordring til at foreningen ULF skal blive mere kendt, eksempelvis ved at lave materialer (T-shirts eller andet), stå på torvet i de større byer, hvor der er lokalkredse osv. Informant vurderer, at når projektet *ULF-tolke* er blevet funderet (gennemført og etableret (red.)), bliver det ikke svært at rekruttere nye ULF-tolke.

6.7 Interview – ULF-medlem

Sammenskrevet referat af interview (spørgeguide: bilag 3c). En informant.

ULF-tolken skal støtte ULF-medlemmerne i de ting (aktiviteter, møder mv. (red.)), som ULF-medlemmerne ikke selv får sat gang i.

Det kan være når noget 'går-i-bag-lås' eller aktiviteter, som 'sejler'.

ULF-tolken kan eksempelvis være med til møder, hvor de kan være ordstyrer, notere og skrive ned, hvad lokalkredsens bestyrelse eller ULF-medlemmer snakker om.

ULF-tolken kan være med til at støtte således, at ULF-medlemmer husker at komme til de aktiviteter, der er blevet aftalt.

Det vigtigste er, at ULF-tolken er til stede og støtter op om lokalkredsens arbejde. Der er blevet afholdt arrangementer for ULF-medlemmer. Her har været mange gode emner og informant

⁸ <https://www.lev.dk/> Livet med udviklingshandicap

nævner, at eksempelvis arrangementer om RUS-midler var interessante, og gav informanten/ULF-medlemmet noget at tænke over fremadrettet.

6.8 Fokusgruppeinterview – Følgegruppen

Sammenskrævet referat af interview (med udgangspunkt i spørgeguide til ULF-medlemmer: bilag 3c). Tre informanter.

Følgegruppens opgave har været at være behjælpelig med at finde frivillige til at være ULF-tolk. Følgegruppen har været med til at definere ULF-tolkeprojektets formål og mål. At formål og mål for projektet er formuleret som de er, skyldes at informanterne for år tilbage har oplevet, at frivillige ikke anerkender i tilstrækkelig grad, at der er meget ULF-medlemmerne kan selv. Det nævnes, at der er erfaringer fra lokalkredse, der peger på at dette kan være anderledes, og at der er lokalkredse, hvor det har været en positiv oplevelse, når frivillige arbejder sammen med ULF-medlemmer. Der nævnes blandt andet råd og vejledning til at skrive små artikler og læserbreve – altså at frivillige skal være behjælpelig med at rette stavfejl og sætte teksten op.

Strukturen i *ULF-tolke* trækker på, hvordan frivillige hos ULF-ferie (afsnit 6.4) arbejder. Informanterne peger på, at udarbejdelse af en håndbog er god, således at ULF-tolkens og ULF-medlemmernes interesser ikke kommer til at 'konflikte'⁹. Informanterne pegede på det vigtige i, at tolken ikke overtager styringen, og det vigtige i, at lokalkredsene selv har styringen med egne arrangementer.

Det blev nævnt at ligestilling i bestyrelsesposter, eksempelvis i lokalkredsene har betydning for ULF-medlemmerne. Altså at ULF-medlemmer sidder med af gavn og ikke af navn (red.)

Informanterne nævner, at ULF-tolke også kan medvirke ved arrangementer. Eksempler har der været deltagelse ved Royal Run (møde med Kronprinsessen), ligesom ULF-tolke kan medvirke, når ULF-medlemmer servicerer ved fester og hjælper til, eksempelvis i is-hockey-hallen. En informant nævner, at det opleves svært for ULF-medlemmer at rejse fra den by, man bor i, til en anden by for at deltage i et arrangement. Dette skyldes blandt andet digitale udfordringer; at det er svært at bruge rejsekort, at det er svært at finde ud af, hvordan det skal tankes op (sætte penge ind på kortet (red.)) mv. Tidligere kunne et ULF-medlem få tilsendt billetter mv. med post.

Til spørgsmålet om, hvorvidt der er kommet flere arrangementer til efter at der er uddannet ULF-tolke, oplyser informanterne, at de ikke kender de nyuddannede ULF-tolke, og at de derfor ikke har kendskab hertil. En af informanterne peger på Corona-situationen som årsag til, at det går langsomt frem. Det pointeredes, at projektet ikke har fået mulighed for at forløbe efter den oprindelige plan. Og at det er helt umuligt på nuværende tidspunkt, at udtale sig om og vurdere på effekten.

Informanterne nævner, at bestyrelsesmedlemmerne i lokalkredsene oplever, at det er blevet mere kompliceret at have kontakt til egen kommune¹⁰. Special- og socialområdet, der vedrører mennesker med udviklingshæmning, var tidligere organiseret under amter. Det opleves af ULF-medlemmer, at de i gennem kontakt i de mindre kommuner (før 2007) havde nemmere ved - og bedre muligheder for - at arbejde sammen (flerkommunalt) gennem deres placering i amterne. Fyns amt blev nævnt

⁹ Det udarbejdede undervisningsmateriale til ULF-tolkene i nærværende projekt kan have karakter af den nævnte håndbog. Er også beskrevet som en manual i projektbeskrivelsen.

¹⁰ Kontakt kan oversættes til henvendelser vedr. eksempelvis økonomisk støtte til arrangementer.

som et eksempel på en overskuelig geografisk afgrænsning. Det opleves kompliceret nu, hvor special- og socialområdet er organiseret kommunalt, dels fordi kommunerne er blevet store OG dels fordi de ikke hænger geografisk naturligt sammen i regionerne.

6.9 Sammenfatning - De fire interview

Corona-situationen har haft konsekvenser for, hvordan projektet har kunnet gennemføres, og at projektet d.d. ikke er færdiggennemført. Jeg vurderer, at datamaterialet kan fremtrække følgende pointer:

- Alle de interviewede parter peger på, at det er væsentligt, at ULF-tolken er 'upartisk' og ikke har en tæt (familiemæssig) relation til ULF-medlemmerne
- En håndbog, så de to parter ikke går fejl af hinanden, fremhæves som væsentlig
- En ULF-tolk må ikke overtage styringen fra de ULF-medlemmerne
- En frivillig / ULF-tolk har en særlig personprofil og skal forberedes grundigt til opgaven
- ULF-medlemmer peger på, at ULF-tolkens støtte til at lave arrangementer og hjælp til at deltage møder op er væsentlig
- Følgegruppe, ULF-tolk og projektleder peger på, at en ULF-tolk skal være talerør for ULF-medlemmernes synspunkter. Blandt andet gennem støtte til læserbreve mv.
- Det har overrasket projektleder, at få mennesker i civilsamfundet har kendskab til mennesker med udviklingshæmning, hvor meget disse kan klare selv og ikke mindst, hvor vigtigt det er, at mennesker med udviklingshæmning får en form for kommunikationsstøtte, så deres synspunkter kan bringes frem
- ULF-medlemmer peger på, at den udvikling, der sker i civilsamfundet bliver bragt tilbage til ULF-medlemmerne på en sådan måde, at det kan forstås og håndteres af ULF-medlemmer – her nævnes krav at anvende digitale værktøjer – eksempelvis brug af rejsekort.
- ULF-medlemmer peger på, at de har brug for støtte til at forstå når samfundsorganiseringer ændrer sig, eksempelvis nævnes fra amter og små kommuner til regioner og store kommuner....
- På grund af forskellige tidsvilkår for gennemførelse, er det ikke muligt at vurdere fuldt ud på projektets effektmål

7. Afrunding og anbefalinger

Gennem den indsamlede data vurderer jeg, at *ULF-tolke* projektet har opnået formål og mål, som beskrevet i projektbeskrivelsen. Målet om uddannelse af 10 ULF-tolke formodes at blive nået indenfor de nærmeste 3 måneder. På trods af udfordringer ved Corona-situationen har projektleder formået at ændre og tilpasse forløbets struktur og mødefora således, at ULF-medlemmerne i flere lokalkredse har kendskab til, at der nu findes en frivillig, der kaldes ULF-tolk.

Målet var, et ULF-tolke skulle rekrutteres udenfor familie og udenfor pædagog eller andet fagpersonale, som har kendskab til en konkret ULF'er. Dette viste sig ikke at være nemt, da foreningen ULF - og dermed også ULF-medlemmer - er en forholdsvis ukendt forening i civilbefolkningen. Her anbefaler jeg, at kendskabet til ULF på et generelt plan øges – eksempelvis ved at der uddeles materiale/laves info til institutionspersonale, lærere i folkeskole og ledere af det lokale foreningsliv og sportsklubber, hvor der er i nærområdet bor børn med udviklingshæmning. Dette ud fra en forståelse af, at børn med udviklingshæmning bliver voksne en dag. Og 'tæt-på-viden' kan måske være en af vejene til at bygge den bro, der skal til, for at civilbefolkningen erfarer og får indsigt i, at udviklingshæmmede mennesker har forskelligartede interesser og kompetencer, og ikke mindst bør have mulighed for at få mest mulig indflydelse på eget liv. Med intention om, at dette kendskab kan afføde, at man får lyst til at engagere sig i frivilligt arbejde i foreningen ULF.

Projektet har vist, at ULF-medlemmernes prioritering til en ULF-tolks arbejdsopgave er, at ULF-medlemmer har brug for støtte til at organisere arrangementer, støtte til at gennemføre dem og støtte til eksempelvis at kunne håndtere en rejse fra egen lokalkreds (lokalområde) til et arrangement i en anden lokalkreds. Følgegruppen og ULF-tolke har i højere grad end ULF-medlemmet fokus på, at en ULF-tolk kan støtte medlemmerne i at ytre sig og udtale sig på det politiske niveau, gennem eksempelvis læserbreve i aviser.

Som afslutning vil jeg anbefale, at formålet med projektet *ULF-tolke* videreudvikles. Der er erfaringer og mange gode intentioner i projektet og udsagn fra informanterne, som både ULF-medlemmerne og ULF-kontoret kan arbejde videre med. Jeg ser derfor *ULF-tolke* som et solidt pilotprojekt, hvorfra erfaring og viden kan danne grundlag for et større og længerevarende projekt. Når jeg anvender ordet større, tænker jeg i først og fremmest på tidsperspektivet. Selv om Corona ikke havde betydet begrænsninger i forhold til fysisk aktivitet, så vurderer jeg, at et år er meget kort tid. Blandt andet de nævnte udfordringer med rekruttering af ULF-tolke bekræfter dette. Jeg antager, at rekrutteringsudfordringer ikke forandrer sig indenfor de nærmeste år, så civilbefolkningens kendskab til ULF vil fortsat være overraskende lille et stykke tid ind i fremtiden. Så derfor mere tid.

Projektet har haft to formål: det politiske niveau og et arrangementsniveau. Det ser ud til at de to formål er forskellige i ULF-medlemmernes forståelse. Så min anbefaling vil være at *ULF-tolke* danner grundlag for to nye selvstændige projekter. Og med udgangspunkt i tre nedenstående definitioner, vil jeg pege på, at begrebet ULF-tolk bibeholdes, når der er tale om det politiske niveau og at et begreb som ULF-mentor eller ULF-guide kan anvendes, når der er tale om arrangementsniveauet.

”Tolke: at opfatte eller forstå fx en tekst, en situation eller en oplevelse på en bestemt måde og evt. fremlægge denne opfattelse eller forståelse for andre.

Mentor: (ældre og) erfaren person, fx en lærer ved en højere læreanstalt, der underviser, vejleder og rådgiver et ungt menneske.

Guide: kyndig person der viser vej og...” (<https://ordnet.dk/ordnetdk>, 2021)

Foto: Fra Landsmøde 2017.

8. Referenceliste

- Ordnet (2021) <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=guide> hentet 19. oktober 2021.
- Ordnet (2021) <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=mentor> hentet 19. oktober 2021.
- Ordnet (2021) <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=tolke> hentet 19. oktober 2021.
- Udviklingshæmmedes landsforbund (2021). <http://www.ulf.dk/> hentet 16. september 2021
- ULF-ferie (2021). <http://www.ulf.dk/ulf-ferie-2/> hentet 16. september 2021
- ULF (2019) *ULF-tolke*. (Projektbeskrivelse.) ULF.
- ULF (2020a). *Oplæg Jonas Kreds tolk*. (Undervisningsmateriale.) ULF.
- ULF (2020b). *Regnskab*. (Undervisningsmateriale.) ULF.
- ULF (2020c). *ULF Sprog*. (Undervisningsmateriale.) ULF.
- ULF (2020d). *ULF Værdier og arbejde*. (Undervisningsmateriale.) ULF.
- ULF (2020e). *Velkomst*. (Undervisningsmateriale.) ULF.

9. Bilag

Bilag 1: Evalueringsark

Evaluering af undervisningsdag

ULF-Undervisning

*Skal udfyldes

Om selve undervisningen

1. Hvad synes du om undervisningsdagen? *

Markér alle, du er enig i.

- Meget god
- God
- Middel
- Dårlig
- Meget dårlig

2. Hvad kunne gøres bedre? Sæt gerne flere krydser *

Markér alle, du er enig i.

- Indholdet skulle være uddybet mere
- Det varede for længe
- Der var for få pauser
- Selve undervisningen var ikke god nok
- Jeg kunne godt have brugt nogle andre emner
- Jeg ville gerne have haft nogle flere lavpraktiske oplysninger
- Opgaverne var dårlige
- Dilemmaerne var dårlige
- Det var svært at forholde mig til undervisningen/opgaver/dilemmaerne
- Intet kunne være bedre

3. Her kan du skrive, hvis du gerne vil uddybe noget

Fremtiden

4. Hvis nu undervisningen blev delt op i tre (altså en undervisningsgang per emne) i stedet, tror du så det ville være bedre? *

Markér kun ét felt.

- Ja
- Nej
- Måske
- Ved ikke

5. Føler du dig klædt godt nok på til at hjælpe din kreds? *

Markér kun ét felt.

- Ja Gå til afsnit 6 (Tak for din tid og besvarelse)
- Nej Gå til spørgsmål 6
- Ved ikke Gå til afsnit 6 (Tak for din tid og besvarelse)

Her kan du skrive, hvad der gør, du er i tvivl eller ikke føler dig helt klar til at arbejde med kredsen

6. Her kan du skrive, hvorfor du ikke føler dig klar til at arbejde sammen med kredsen

Tak for din tid og besvarelse

Bilag 2: Undervisningsforløb af kredstolke / manual:

Undervisning af kredstolke

Emne	Hvem er med	Beskrivelse	Materiale
Velkomst og præsentation (10 minutter)	Underviser og borgervejleder	Præsentation af både deltagere og underviser(e) m. borgervejleder	PowerPoint 1 i velkomst
Kreds-arbejde (referat, aktiviteter, og sikre uafhængighed) + dilemma og opgave til kreds arbejde. Varighed 90 minutter	Underviser og borgervejleder	Beskrivelse af det arbejde der laves i kredsene, og det som den frivillige skal hjælpe med. Der lægges i undervisningen op til både debat om dilemmaet og opgaven	PowerPoint Oplæg Jonas Kreds Tolke/ Kreds arbejde + dilemma til kredsarbejde og opgave til kredsarbejde
Værdierne i ULF + dilemma og opgave til værdier. Varighed 90 minutter	Underviser og borgervejleder	Beskrivelse af værdierne i ULF, så alle frivillige kan arbejde efter de værdier, som er vedtaget i ULF. Der lægges i undervisningen op til både debat om dilemmaet og opgaven	PowerPoint ULF's værdier + dilemma til værdier og opgave til værdierne
ULF-sprog + dilemma og opgave til ULF-sprog. Varighed 90 minutter	Underviser og borgervejleder	Beskrivelse af hvad ULF-sprog er, og hvordan man sikrer sig, at budskaberne er forstået. Der lægges i undervisningen op til både debat om dilemmaet og opgaven	PowerPoint ULF-sprog + dilemma og opgave til ULF-sprog
Afslutning og tak for i dag	Underviser og borgervejleder	Afrunding og opfølgning på om der er tilfredshed	PowerPoint 10 i velkomst

Bilag 3 Interviewguide

Bilag 3a

Interview med projektleder

Tilbageblik: Er projektet forløbet som forventet?

Dynamiske refleksioner: Er der processer og handlinger undervejs, som overrasker dig?

Fremtid: Hvilken ny viden har projektet givet dig, som du kan bringe videre til Foreningen ULF?

Bilag 3b

Fokusgruppeinterview med ULF-tolke

Fortid: Hvad har du lært om foreningen ULF og ULF-medlemmers værdigrundlag?

Fortid: Gjorde undervisningsmaterialet dig klogere på, hvordan du kan yde neutral støtte til et ULF-medlem?

Nutidig praksis: Er der noget, der har overrasket dig i det praktiske arbejde, når du er ULF-tolk?

Fremadrettet: Hvordan tænker du en ULF-tolks fremtidige virke kan være?

Bilag 3c

Fokusgruppeinterview med ULF-medlemmer/ULF-repræsentanter (følgegruppe)

Fortæl hvordan I oplever at få støtte af en ULF-tolk? Hvad hjælper ULF-tolken jer med?

Afhængig af svaret: (Fortæl, hvordan ULF-tolken hjælper jer med at forstå noget som er svært – det kan være regnskab eller at få indflydelse på noget?)

Er der noget, som opleves svært, når der er en ULF-tolk til stede ved eksempelvis bestyrelsesmøder?

Har I kendskab til, at der er blevet arrangeret flere aktiviteter i lokalkredsene?

Eller om, der er flere ULF-medlemmer, der deltager i aktiviteterne?

Hvordan vil I gerne bruge en ULF-tolk fremadrettet?